

**ЗБІРНИК ТЕЗ П МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО:
ТОЧКИ ДОТИКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

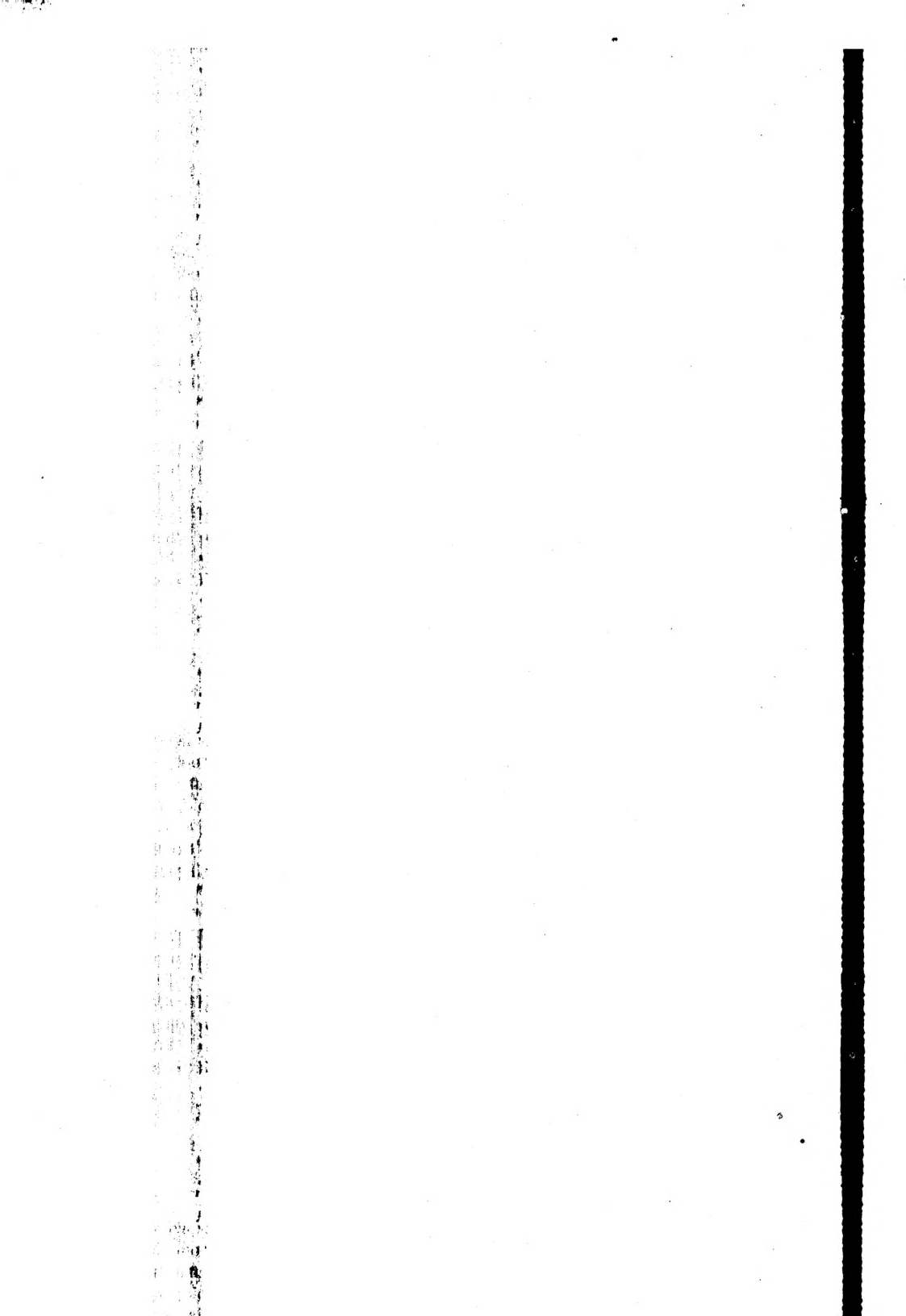
15 березня 2019 року

(Переяслав-Хмельницький, Україна)

Комп'ютерна верстка і дизайн – Н.В. Швець, О.В. Швець

**Упорядковано на кафедрі іноземної філології, перекладу та
методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»**

**© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди», 2019**

<i>Козубенко Л.</i> Художня своєрідність перекладу П. Грабовським кантати Р. Бернса «Веселі жебраки»	118
<i>Леміш Н.</i> Відтворення лексико-граматичних особливостей англomовних технічних паспортів на присадки до нафтопродуктів в перекладах українською мовою	121
<i>Литвин І.</i> Метафори в оригіналі та перекладі роману Ю. Винничука «Ганго смерті»	123
<i>Никончук М.</i> Відтворення метафор та метонімії у перекладацькій практиці ..	126
<i>Опанасенко Ю.</i> Труднощі перекладу детективної прози А. Конан Дойла	127
<i>Панасовська А.</i> Відтворення лінгвостилістичних особливостей жанру психологічний трилер при перекладі (на матеріалі роману Пола Гукінз «Глибоко під водою»)	130
<i>Сердюк Н.</i> Особливості перекладу іронії художніх текстів українською мовою (на прикладі оригіналу та перекладів оповідання Е.А. По «The Cask of Amontillado»)	133
<i>Твердохліб А.</i> Поняття «стратегії» у перекладознавстві	135
<i>Telling D.</i> Translation of Literary and Sacral/Religious Works	137
<i>Трускавецький С.</i> Особливості перекладу художнього твору	141
<i>Уманець А.</i> Stylistic devices correlating with pun	143
<i>Фальковська А.</i> Особливості використання граматичних трансформацій при перекладі (на прикладі роману Дж. Селінджера «The Catcher in the Rye»)	144
<i>Христинь Н.</i> Особливості англо-українського науково-технічного перекладу у сфері нафтовидобування	147
<i>Хрін І.</i> До питання художнього і галузевого перекладу	149
<i>Цепенюк Т.</i> Стратегії перекладу архаїзмів	151
<i>Циганкова А.</i> Специфіка перекладу фразеологізмів (на матеріалі роману Дж. Стейнбека «The Winter of Our Discontent»)	153
<i>Швець Н.</i> Лінгвокогнітивний вимір перекладу метафор (на матеріалі роману L. M. Montgomery «Anne of Green Gables»)	155
СЕКЦІЯ №6. ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ ТА ЕТНОУНІКАЛЬНОЇ СЕМАНТИКИ	158
<i>Веклич О.</i> Діалектна лексика Грації Деледди як проблема для перекладача	158
<i>Жданюк І.</i> Лінгвокультурні особливості як проблема перекладу	160
<i>Кінаш Л.</i> Lingo-cultural problems of translation of phraseological units	162
<i>Колесник О.</i> Лінгвoseміотика «гендерної міфології»	164
<i>Копоненко І.</i> Засоби перекладу англomовних фразеологічних одиниць з компонентом «time» українською мовою	166
<i>Костик Є.</i> Труднощі відтворення українських власних назв латиницею	168
<i>Марченко Н.</i> Граматичні перетворення у процесі перекладу етнографічних реалій	171
<i>Нечипоренко В.</i> Ethnocultural factors affecting intercultural communication effectiveness	174

<i>Семашко Т.</i> Фразеологічна семантика: відтворення лінгвокультурного та етноунікального.....	177
<i>Семенов А.</i> Linguag and cultural peculiarities of English phraseological units translation.....	179
<i>Сєкіна Н.</i> Лінгвокультурологічний аспект фразеологізмів у китайській мові.....	181
<i>Соляник М.</i> Специфика и уникальность национально-культурных кодов английского языка.....	184
<i>Філімончук Т.</i> Явище реалій в контексті перекладознавства.....	186
СЕКЦІЯ №7. ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ КОНЦЕПТ ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ.....	
<i>Бойко Ю.</i> Вербалізатори концепту «FEAR» та способи його перекладу на українську мову.....	188
<i>Василенко Г.</i> Лінгвокультурний концепт як проблема поетичного перекладу.....	191
<i>Мізін К.</i> Співзв'язні й відмінні смисли німецького концепту <i>SCHADENFRAUDE</i> та українського <i>ЗЛОБИТА</i> : перекладацький аналіз.....	193
<i>Мудраченко А.</i> Відтворення концепту DEATH у перекладі (на прикладі роману Б. Стокера «Dracula»).....	194
<i>Павлюк О.</i> Фразеологічне представлення концептів RIRE та SMIX у французькій та українській мовних картинах світу (перекладознавчий аспект).....	196
<i>Петров О.</i> Лінгвокультурний концепт як базова категорія зіставно-лінгвокультурологічного аналізу.....	199
<i>Пригодій О.</i> Типологія концепту як невід'ємна складова аналізу його лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного вимірів.....	201
<i>Ракітіна М.</i> Імплицитні засоби вербалізації концепту «ЛЮБОВ» у піснях «Гозин» на прикладі морфеми «心».....	204
СЕКЦІЯ №8. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ПИТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ І ПЕРЕКЛАДУ.....	
<i>Бедько І.</i> Міжкультурна комунікація у навчанні іноземних студентів української мови.....	207
<i>Карабан В.</i> Прагматико-узусна компетенція перекладача.....	210
<i>Коростенски И.</i> Сопоставительные аспекты лексики и графики иностранных языков (чешский и русский).....	212
<i>Куца О., Карпачевич М.</i> Improving critical thinking as one of the basic translation skills.....	214
<i>Лагдан С.</i> Переклад у структурі дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням».....	216
<i>Лила М.</i> Модний стереотип в дидактичному дискурсі.....	218
<i>Матійчук К., Костинюк Я.</i> Використання аудіо-візуальної техніки у навчанні іноземної мови для міжкультурного спілкування.....	220
<i>Науменко Н.</i> «Пригоди слів у світі технологій»: принципи викладання англійської базової лексики студентам технічного ЗВО.....	222

то») х (от *zachvátit* – в значении «заболеть»); *вязанка* – от гл. *vyzát* (снопы, но галстук лишь завязать х завязывать); от гл. *vázat* в зн. «вязать галстук»).

2) сочетаются морфемы с разными значениями *подводник* х *podvodník*; в русском значение с *подводный* и в чешском с глаголом *vésti* (*ved-ti*); отсюда *обманщик*.

3) сужение и расширение значения, напр. сужение в чешском: *jahody* (только клубника или земляника), *zmije* (только ядовитая), *hřib* (только белый), *rouť* (только в религиозном понимании), *kydat* (только навоз), *zápach* (только дурной) и наоборот расширение в русском: *неделя* (все дни данного отрезка времени), *палец* (все на руках и ногах).

Существенным образом повлияли на оба языка официальные церковные языки – старославянский и исходный среднегреческий язык в русской среде, в то время латинский и язык ближайших соседей – немецкий в чешском. Важно подчеркнуть оформление старославянских заимствований из среднегреческого языка. Оно довольно существенно отличается от чешского языка, который заимствовал те же слова, но через латинский. В латинском языке зафиксирована форма источника заимствования на 1000 лет старше, чем представляет собой среднегреческий язык 10 – 12 вв. С этими обстоятельствами связаны различия в произношении слов русского и чешского языков одинакового греческого происхождения. Ср. Напр. *Babylon* Вавилон, *Foenicie* Финикия, *Thébu* Фивы и др.

В чешском языке, наоборот, ощутимо долгое влияние немецкого языка: регулярное построение языковых структур, наличие формы наст. вр. гл. быть в глагольных формах прошедшего вр., как напр. *četl jsi, přišla jsem ...* я читал, я пришла ... Многие аналогии наблюдаем в сфере фразеологии: *Musím odjet* Мне уехать; *Mám rozsvítit* Включить мне свет? *Od okna to táhne* От окна дует. Русский язык долгое время подвергался влиянию финноугорских и тюркских языков. Этим объясняются нерегулярно оформленные предложения, в которых производитель действия выражается дательным или творительным падежами, в то время как в чешском языке такие конструкции являются исключением.

Непросты соотношения одинаковых заимствований их немецкого языка в чешский и русский языки. Они диаметрально отличительны друг от друга. В чешский язык многие заимствования из немецкого попали уже в раннем средневековье и приняли все типичные языковые признаки чешского языка. Сравни напр.: *knedlík, havíř, vánoce, muset (dřbiti из dűrfen)*. Более поздние немецкие заимствования, проникшие в эпоху национального возрождения, вытеснены из языка полностью или перешли на периферию в разряд нелитературной лексики, как правило, по-разному стилистически и эмоционально окрашены. Поэтому очень часто встречаются в чешском и русском языках заимствованные лексические единицы из немецкого языка, выполняющие в чешских текстах совсем другие функции, чем в русском. Например, чешские слова *mařina, řtempl, frajtr, kasa, gyps, řpagát, presovat* являются нелитературными, причём в зависимости от конкретного контекста, могут иметь разные эмоционально-экспрессивные оттенки иронии, фамильярности, пренебрежения и многие другие. В то же время русские

соответствии являются примерами литературного языка, причём некоторые из них попадают в разряд номенклатурных единиц, ср. напр.: машина, штемпель, ефрейтор, каюта, гипс, шпагат, футляр, прессовать.

Из-за ограниченного объёма тезисов не представляется возможным подробным образом анализировать указанную область методических проблем, возникающих при изучении русского и чешского языков носителями того или другого языка. Тем не менее, формулировка подобного типа вопросов раскрывает сложности обучения иностранным языкам.

ЛИТЕРАТУРА

1. VAVREČKA, M (1989): *Lexikologie ruského jazyka*. Ostrava: Pedagogická fakulta.
2. VLČEK, J. (1986): Porovnání slovní zásoby ruského jazyka se slovní zásobou českého jazyka: *sborník Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova.
3. ŽALÁ, S. (1999): *Ruština a čeština v porovnávacím plánu*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta.

*Оксана Куца, Мар'яна Караневич
(Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка)*

IMPROVING CRITICAL THINKING AS ONE OF THE BASIC TRANSLATION SKILLS

Increasing competitiveness in the job market and higher demands for the quality of translation services lead to the necessity of training highly-qualified professional translators, i.e., defining and developing needed professional skills to ensure proper carrying out of their professional duties. Furthermore, A. Mohseni and A. Satariyan [4, p. 24] state that in order to train good translators, scientific developments in such domains as philosophy and psychology should be taken into account, pointing out critical thinking (CT) as an essential one. As a result of the carried out research targeted at investigating the relation between CT and translation quality, the authors came into conclusion that «...CT helps a translator to go further than just the surface of the text and to think deeply, to have an overview on a text and find whys and whats in the text. Therefore s/he can easily analyze, interpret, evaluate, and make decisions...» [4, p. 30-31]. Consequently, the aim of our research is to show the relevance of CT development in the process of professional training of future translators and provide the examples of activities for improving CT skills.

As for the concept of CT, having analyzed Steven D. Shafersman's, Raymond S. Nickerson's, Vincent E. Barry's approaches, it can be stated that CT is an action of gathering and processing information in such a way that will lead to reliable inferences which a person may use to produce ideas and make good decisions.

The characteristic of a good critical thinker which includes (according to Steven D. Shafersman, Raymond S. Nickerson, Vincent E. Barry, etc.): asking

appropriate questions; gathering relevant information; analyzing the information logically (finding similarities, analogies, and so on); inspecting the reasons for and against each position closely; being creative; realizing that understanding is always limited; making reliable conclusions, etc.

Very important for our investigation is the statement reflected in one of Steven D. Shafersman's works that CT is not a born ability but a learnt one and must be taught. In addition, the scientist maintains that CT can be taught reliably only by trained instructors and not by peers or most parents [5]. Thus, CT development must be incorporated into the courses for professional training of future translators.

Due to the facts that critical thought is a complex concept and CT development is a long process, it's worth paying attention to the dimensions of critical thought [6] which should be used for developing activities for the students.

According to L. Chernovatyi [1], there are such main stages of translation teaching: 1) source text analysis, 2) target text creating, 3) target text proofreading. We think that CT skills can be developed during all these stages. The explanation of our viewpoint lies in the fact that translators need to process the information deeply, gather additional relevant information, evaluate it and create the target text. Thus, s/he needs to incorporate various dimensions of critical thought in the entire translation process.

One effective tool for developing CT skills is brainstorming due to it stimulates students to produce a lot of new ideas without being afraid to make mistakes. Thus, before start working with the text we give the students only its title and ask to brainstorm what it might be about, what the author's intention is, what they know about the subject, what they would like to know, what lexical and grammatical elements they may encounter in this text and what translation strategies they might use.

Effective and strategic questions are considered to be a very powerful tool for developing critical thinking skills because they (1) stimulate discussions, (2) motivate students to look for additional information and (3) help to assess students. Thus, we encourage our students to make a list of questions and ask themselves on all the stages of translation process, while analyzing author's intention, lexical, grammatical and stylistic features, choosing translation strategies.

A great deal of controversy has surrounded the issue of using technology in CT development. Even though according to Patricia Greenfield's survey, «Technology is not a panacea in education, because of the skills that are being lost (critical thinking and analysis)...» and «Wiring classrooms for Internet access does not enhance learning» [3], we view technology as a helper because if it is used in an appropriate way and in an appropriate amount, it's really beneficial. Accordingly, we find bubbl.us [2] very practical in developing CT skills because this program enables students to create mind maps form anywhere and save them. Students have to organize their thoughts and ideas concisely and coherently, make valid inferences and create their mind maps.

Thus, critical thinking is an important ability for future translators which can be taught and learnt (on all stages of translation and with the use of technology).

A translator which is a good critical thinker can make responsible decisions to provide translation of high quality.

We see the perspectives on this issue in analyzing the ways in CT skills development in the process of interpreting training.

REFERENCES

1. ЧЕРНОВАТИЙ, Л.М. (2013): *Методика викладання перекладу як спеціальності*. Вінниця: Нова книга.
2. bubbl.us <<https://bubbl.us>> [online]. [cit. 7. 2. 2019].
3. Is technology producing a decline in critical thinking and analysis? <<http://newsroom.ucla.edu/releases/is-technology-producing-a-decline-79127>> [online]. [cit. 7. 2. 2019].
4. MOSESNI, A./SATARIUAN, A. (2011): The Relation between Critical Thinking and Translation Quality. *Journal of Language and Translation*, Volume 2, Number 2, pp. 23-32.
5. SCHAFERSMAN S.D. (1991): An introduction to critical thinking <<http://www.freeinquiry.com/critical-thinking.html>> [online]. [cit. 5. 2. 2019].
6. Strategy List: 35 Dimensions of Critical Thought. <<http://www.criticalthinking.org/pages/strategy-list-35-dimensions-of-critical-thought/466>> [online]. [cit. 6. 2. 2019].

Світлана Лагдан

(Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна)

ПЕРЕКЛАД У СТРУКТУРІ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Одним із розділів дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є наукова комунікація як складова фахової діяльності, що передбачає вивчення різновидів та способів творення термінів, особливостей оформлювання результатів наукової діяльності, а також суті й видів перекладу.

Без перекладу, що допомагає обмінюватися спеціальною інформацією, дізнаватися про інноваційні методи й способи дослідження, відкриття, неможливий розвиток науки. Людині, яка займається дослідженням, – науковому співробітнику, викладачу й студенту – постійно доводиться звертатися до вітчизняних та іноземних наукових, у тому числі періодичних видань у пошуку необхідної інформації, а для більш детального ознайомлення з потрібним матеріалом перекладати його. Крім цього, науковці здійснюють переклад і своїх праць для їх популяризації.

Під час опанування теми «Суть і види перекладу» студенти знайомляться з різновидами перекладу за формою, способом та змістом, особливу увагу звертаючи на науково-технічний переклад. У формуванні навичок перекладання важливе значення має практична робота на заняттях та під час самостійної підготовки. Оскільки навички науково-технічного перекладання